

Gladovna stavka Saharova

Po vsem svetu znani sovjetski znanstvenik Andrej Saharov je že skoro dva tedna v gladovni stavki, prav tako pa tudi njegova žena, z namenom, da bi moralno prisilila sovjetske oblasti, da bi dovolile izselitev njuni snahi, da bi se lahko združila z možem, ki živi v Združenih državah. Kulturni svet upa, da jima bodo sovjetske oblasti ugodile, vendar pa se hkrati boji, da tega ne bodo hotele storiti in da bodo Saharova in njegovo ženo pustile umreti od lakote. To ne samo zaradi svoje nepopustljivosti in zakrknjenosti v odnosu do disidenta Saharova, ampak tudi zaradi splošnega omalovaževanja in preziranja, ki so ga dandanes deležni izobraženci in kulturniki po vsem svetu, tako v Sovjetski zvezi kot tudi v zahodnih državah, da ne govorimo o tretjem svetu.

Ce je bil izobraženec v nekdanjih časih v mnogih deželah cenjen in spoštovan — edina izjema je bila verjetno Rusija, ki je že tedaj pošiljala vse izobražence, ki so si upali kritizirati razmere, v ječo ali v Sibirjo, kot npr. Dostojevskega —, pa je danes skoro povsod preziran in amolovaževan. Dogaja se, da zaslužijo izobraženci marsikdaj in marsikje veliko manj kot delavci in obrtniki. Izobraženci normalno nimajo svojega sindikata, razen profesorji, in tako so v boju za višje dohodke redno zapostavljeni in zaostajajo vsako leto bolj. Izobraženec skoro nima možnosti kakih postranskih zaslužkov. Najbolj so prizadeti prav izobraženci, ustvarjalci, pisatelji, slikarji, glasbeniki, zgodovinarji in sploh vsi raziskovalci in pisci knjig. Za trud, ki jih stane pogosto več let raziskovanja in zbiranja podatkov, dobijo — če sploh dobijo — le malenkosten honorar, ki niti od daleč ni v sorazmerju z opravljenim delom. Če se skuša kak izobraženec izseliti v kako drugo, čezmorsko državo, npr. v Združene države, Kanado ali Avstralijo, mu svetujejo, naj zataji svoj status izobraženca, svoj pravi poklic, in se prijavi kot poljedelec. Skoro vse države imajo zakone, ki prepovedujejo priseljenim izobražencem, zdravnikom, profesorjem in drugim, da bi opravljali svoj poklic. Iti morajo za ročnega delavca ali pa začeti ves študij na univerzi na novo.

Danes vlada na svetu, neglede na ideološke meje ločnice, kult neizobraženca, kult človeka brez izobrazbe, kult ročnega delavca, medtem ko je izobraženec povsod sumljiv, naravnost zasovraženi pa so časniki

dalje na 8. strani ■

Predsednik SKGZ Boris Race na otvoritvi Kulturnega doma v Gorici

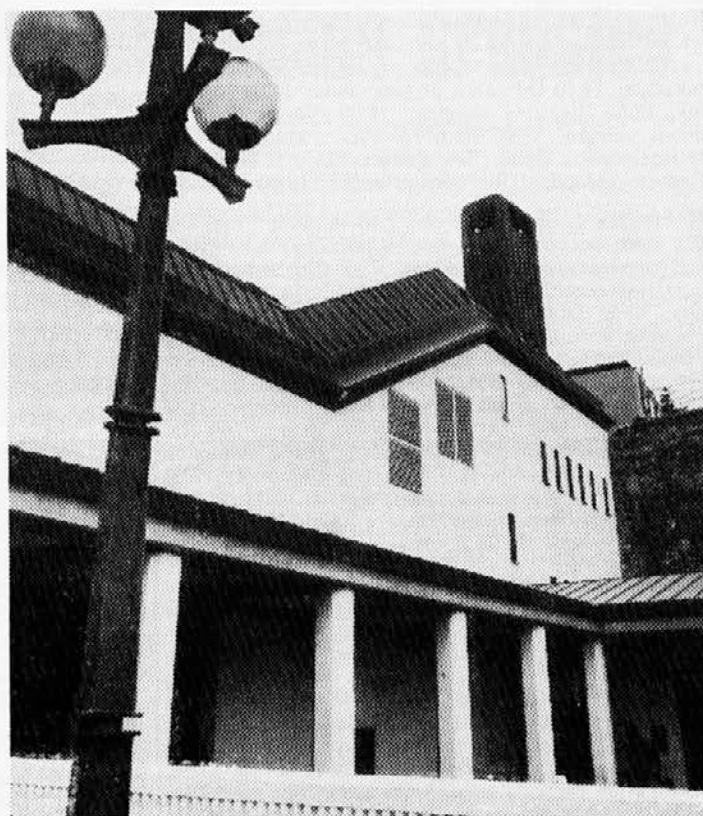
»Služil bo potrebam celotne zamejske skupnosti«

»Podoben praznik, kot je današnji, so goriški Slovenci slavili, ko so si z lastnimi sredstvi zgradili 1904. leta Trgovski dom, ki je, skupno z zgradbo Centralne posojilnice, bil najvidnejši sad naporov, da postanejo Slovenci tudi v sami Gorici enakopravni z italijanskim delom prebivalstva, kar jim ni bilo dotlej politično priznano in je bilo zaradi gospodarske šibkosti tudi težko izvedljivo. Prva svetovna vojna, ki je tako hudo prizadela Goriško, ni prizanesla niti Trgovskemu domu, katerega nadaljnja usoda še posebno jasno ponazarja kalvarijo primorskega ljudstva pod fašizmom. Najprej so 4. novembra 1926 fašisti vdrli vanj, razdejali prostore slovenskih društev, knjige in dokumentacijo pa zažgali na ulici. Naslednje leto pa so fašistične oblasti Trgovski dom rekvirirale, s silo izselile slovenska društva in ga spremenile v »Casa del Littorio«.

Kar je bilo z žrtvami zgrajeno, da bi služilo utrjevanju materialne osnove goriških Slovencev, njihovi kulturni rasti in ustrezni uveljavitvi, je moralo tedaj postati svoje nasprotje: gnezdo, kjer so se snovala vsa nasilna dejanja, ki so imela za cilj, izbrisati vse, kar je bilo slovenskega«.

Tako je na začetku svojega slavnostnega govora poudaril predsednik Slovenske

kulturno-gospodarske zveze Boris Race na svečani otvoritvi Kulturnega doma v Gorici v petek, 27. novembra. Govornik je nato opozoril, kako se goriškim Slovincem tudi po drugi svetovni vojni in kljub porazu fašizma ni posrečilo, da bi Trgovski dom spet dobili v last. »Ta dom — je nadaljeval Boris Race — ni mogel biti zgradalje na 2. strani ■

Pretrsljiva letalska nesreča

Slovenska javnost je še pod globokim vtisom strahotne nesreče, ki se je pripetila v torek, 1. t.m., zjutraj, ko je na Korziki strmoglavilo letalo DC 9-Super 80 ljubljanske družbe Inex-Adria, na krovu katerega je bilo 173 potnikov in 7 članov posadke. Vsi so žal izgubili življenje. Gre vsekakor za najhujšo nesrečo, ki je prizadela slovensko letalsko družbo in hkrati slovenski narod, saj je bila, če malo natančneje pomislimo, v hipu ubita ena de-

settisočinka vsega slovenskega naroda. V vsej zgodovini verjetno ni bilo hkrati ob življenje tolikšno število Slovencev.

Ljubljansko turistično podjetje Kompas je med svoja številna potovanja oziroma izlete vključilo tudi enodnevni izlet v mesto Ajaccio na Korziki, in sicer prav za torek, 1. decembra, ko se v Jugoslaviji in Sloveniji zaključujejo štiridnevni prazniki ob dnevu republike. Za ta izlet se je dalje na 2. strani ■

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 6. decembra, ob: 8.00 Poročila; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 10.3 Nediški zvon; 11.00 Mladinski oder: »Na miklavževanje!«; Radijska igrice; 11.30 Nabožna glasba; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji; 12.30 Glasba po željah; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Na goriškem valu — Sport in glasba ter prenosi z naših prireditev; 19.00 Poročila.

■ PONEDELJEK, 7. decembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Gospodarska problematika pri nas in v svetu; 8.45 Glasbene skice; 9.30 Nenavadno kramljanje o navadnih stvarih; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.30 Izbrani listi; 12.00 Kulturni dogodki; 13.00 Poročila; 13.20 Akademski pevski zbor »Boris Kraigher« iz Maribora, ki ga vodi Stane Jurgec; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek; 14.30 Roman v nadaljevanjih: Mihail Solohov »Tih Don«; 15.00 V svetu športa in glasbe; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Pesniške podobe in usode; 19.00 Poročila.

■ TOREK, 8. decembra, ob: 8.00 Poročila; 8.30 Dobro jutro po naše; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 11.00 Mladinski oder: »Dobrotna gospa«; 11.30 Izbrani listi; 12.00 Kulturno pismo — Beležka; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Odraslim prepovedano; 14.55 Naš jezik; 15.00 Glasbeni magazin; 16.00 Slovenci v miljskem okolišju; 17.00 Komorni zbor pedagoške šole iz Rostova na Donu (Sovjetska zveza); 18.00 Alojzij Remec: »Magda«; Radijska priredba; 19.00 Poročila.

■ SREDA, 9. decembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Pripoved partizanskega častnika; 8.45 Glasbene skice; 9.30 Naš otrok; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.30 Izbrani listi; 12.00 Pod Matajurjan, posebnosti in omika Nadiških dolin — Beležka; 13.00 Poročila; 13.20 Moški zbor »Valentin Vodnik« iz Doline; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek; 14.30 Roman v nadaljevanjih: Mihail Solohov: »Tih Don«; 15.00 Ameriški gledališki musical; 16.00 Sto let telesno-kulturnega udejstvovanja med Slovenci na Tržaškem, Goriškem in v videmski pokrajini; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Slovenska literatura v Italiji; 18.15 Glasovi iz preteklosti; 19.00 Poročila.

■ ČETRTEK, 10. decembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Življenje; 8.45 Glasbene skice; 9.30 Psihološki utrinji; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.30 Izbrani listi; 12.00 Od Milj do Devina — Beležka; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek; 14.55 Naš jezik; 15.00 Jugoslovanski izvajalci; 16.00 Primorska duhovščina pod fašizmom; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Četrtekova srečanja; 18.30 Sodobne slovenske novele; 19.00 Poročila.

■ PETEK, 11. decembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 12 let strategije napetosti v Italiji; 8.45 Glasbene skice; 9.30 Svet se vrti počasi; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 12.00 Na goriškem valu; — Beležka; 13.00 Poročila; 13.20 Četrtekova srečanja; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek; 14.30 Roman v nadaljevanjih: Mihail Solohov: »Tih Don«; 15.00 Odragna kulisa; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Orkester in zbor »Consortium musicum« iz Ljubljane pod vodstvom Mirka Cudermana; 18.00 Kulturni dogodki; 19.00 Poročila.

■ SOBOTA, 12. decembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Tudi starost je lahko lepa; 8.45 Glasbene skice; 9.30 Jaz ženska, žena, mati, gospodinja; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.30 Izbrani listi; 12.00 Danes in jutri, oddaja o Reziji; Beležka; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Mladilci; 14.55 Naš jezik; 15.00 Začnimo s črko »A«; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Mali oder: Tone Parkljič: »Nekoč in danes«, monolog; 18.5 V4era in naš čas; 19.00 Poročila.

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »Novi list« ■ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 ■ Odgovorni urednik: Drago Legiša ■ Tiska tiskarna Graphart Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 772151

»Služil bo potrebam...«

■ nadaljevanje s 1. strani

jen s sredstvi, ki bi jih zbrali goriški Slovenci. Niti slovensko gospodarstvo na Goriškem ni tega zmoglo, kot je lahko storilo pred prvo svetovno vojno. Vsega tega danes ne zmoremo, ker so še odprte rane, ki jih je slovenskemu gospodarstvu povzročil fašizem. Ta dom — je poudaril govornik — je sad razumevanja in žrtev delovnih ljudi matičnega naroda v Socialistični republiki Sloveniji. Zato gre naša zahvala njim in vsem ustanovam in njihovim predstavnikom«.

O pomenu ter o poslanstvu novega Kulturnega doma v Gorici pa je predsednik SKGZ dejal: »Otvorjanje tega Kulturnega doma je velik praznik ne le za pobudnike njegove gradnje, za SKGZ in njene članice, marveč je praznik za vse goriške Slovence, za vse Slovence v Italiji, je praznik tudi za goriško prebivalstvo italijanske narodnosti in je končno praznik ter zadoščanje za matični narod. Praznik nas vseh je zato, ker ta dom ni zrasedel, da bi ločeval Slovence med sabo ali Slovence od Italijanov, ampak želimo, da bi postal združevalno sredstvo, da bi služil potrebam celotne naše skupnosti in bil odprt tudi sodržavljanom italijanske narodnosti«.

Potem ko je opozoril na glavne značilnosti novega središča, ki je skupnost kulture, športa in rekreacije, je Boris Race prešel k obravnavanju trenutnega položaja slovenske narodnostne skupnosti v Italiji in se v tej zvezi zavzel za čimprejšnjo odobritev globalnega zaščitnega zakona, kate-re vsebina mora biti v skladu s potrebami in pričakovanji manjšine same.

Zadnji del svojega govora pa je posvetil gospodarski problematiki in v tej zvezi naglašal: »Z veliko težavo se prebija spoznanje, da predstavljata materialna osnova manjšine in njena prisotnost v vseh gospodarskih dejavnostih soliden temelj za

uveljavljanje njenih pravic in jez proti od-tujitvi od narodnega jedra. V večinskih vplivnih krogih še vedno prevladuje pre-pričanje, da je s šolo, kulturo, tiskom in morda s športom zaokroženo in zaključeno življenje narodnostne skupnosti. Iz tega oz-kega gledanja se rojevajo odkriti ali pri-kriti odpori proti raznim gospodarskim po-budam. Če se skušamo Slovenci vključiti v razne gospodarske dejavnosti in jih raz-

V Prosvetnem domu na Opčinah bodo v soboto, 12. t.m., odprli novoustanovlje-no in obnovljeno knjižnico

PINKO TOMAŽIČ IN TOVARIŠI

Knjižnica je nastala na pobudo Slo-venskega kulturnega društva Tabor z Op-čin.

širiti, ne delamo tega iz nagibov, da bi ko-mu škodovali, marveč zato, ker smo pre-pričani, da je to sestavni del našega boja za enakopravnost. Prostor in zemlja, ki sta še danes med temeljitimi branilci našega obstoja, se iz dneva v dan krčita, zato se ne moremo odreči zahtevi, da soodločamo o spremembah namembnosti prostora. Na-sprotovanje našim pobudam v gospodar-stvu in dosledno odklanjanje naše udeležbe v politiki s prostorom objektivno pomenita, da je še živa težnja, da bi se naša mate-rialna odvisnost povečala. Odvisnost pa po kratki poti vodi v asimilacijo.«

»Blišč tega doma — je zaključil svoj vsebinsko pomembni govor predsednik Slo-venske kulturno-gospodarske zveze Boris Race — ne prenese primerjave z današnjim položajem Slovencev v Italiji. Ta dom je izjema. Je zvezda med tolikimi drugimi. Ali je zvezda danica, ki napoveduje sonce? To bomo v kratkem videli«.

Pretrsljiva letalska nesreča

■ nadaljevanje s 1. strani

prijavilo lepo število ljudi, predvsem iz Ljubljane in okolice, vendar je ostalo na letalu še nekaj mest prostih, ki so jih zasedli predvsem uslužbenci letalskega pod-jetja Inex-Adria in turističnega podjetja Kompas. Nekateri so pustili doma svoje majhne otroke, češ da bodo že zvečer spet doma. Lahko si predstavljamo stisko in pravo tragedijo teh otročičev, ki so iznenada ostali brez mamice ali očeta in morda brez obeh.

Vzroki nesreče niso natančno znani in najbrž ne bodo nikdar popolnoma pojas-njeni. Znano pa je, da je bilo v torek nad Južno Korziko izredno slabo vreme, z močnim vetrom in gosto meglo. Nesreča se je pripetila le nekaj minut, preden bi letalo pristalo na letališču v Ajacciu. Poveljnik Ivo Kunovič je baje minuto ali dve pred nesre-čo sporočil kontrolnemu stolpu na letali-šču, da ima nekaj težav, kmalu nato pa je vse utihnilo. Šele po več urah so reševal-ne skupine na helikopterjih zagledale na hribu San Pietro, ki je visok kakih 1.000 m in je oddaljen od letališča kakih 40 km,

razbitine letala, trupla potnikov pa so bila raztresena po pobočju hriba. Takoj je bilo jasno, da se nihče od ljudi, ki so bili v le-talu, ni rešil. Na Korziki so ob tej nesreči pripomnili, kako je že dolgo znano, da le-tališče v Ajacciu nima radarskih naprav za avtomatsko vodenje letala do pristajalne steze, kar bi bilo nujno glede na dejstvo, da se vzhodno od letališča dvigajo do tisoč in več metrov visoki hribi in je tako rekoč odprto le na zahodni strani. Letalo DC 9-Super 80 je eno najmodernejših letal, s ka-terero razpolaga letalska družba Inex-Adria. Skupno z dvema enakima letaloma ga je bilo prevzelo v letošnjem avgustu. Vsa ta letala so opremljena z najmodernejšimi e-lektronskimi napravami, ki bi morale zago-tavljati varnost poleta.

Ne glede na to se je treba vprašati, ka-ko to, da Kompas prireja v tem času iz-lete v kraje, kot je na primer Ajaccio, ko pa je obče znano, da je v tem času tu obi-čajno slabo vreme, letališče pa ni najbolje opremljeno. Nastaja pri tej strahotni nesre-či torej cela vrsta vprašanj, ki bi jih mo-ralo podjetje Kompas pojasniti.

Koroški Slovenci odklanjajo sodelovanje v sosvetih

Koroški Slovenci odklanjajo avstrijski zakon o narodnih manjšinah in se zavzemajo za nova pogajanja z zvezno vlado na Dunaju za rešitev manjšinske problematike. To je smisel izjave, ki so jo predstavniki slovenskih osrednjih organizacij na Koroškem sprejeli na skupni seji v petek in zahtevajo oživitvev tako imenovanega kontaktnega komiteja pri avstrijski zvezni vladi, ki ga je le-ta ukinila tik pred sprejetjem sedmojuljske zakonodaje. V danih okoliščinah namreč koroški Slovenci odločno odklanjajo sodelovanje v manjšinskem sosvetu, ki ga predvideva zakon o manjšinah. V objavljenem dokumentu koroški Slovenci cenjujejo sedanjo avstrijsko manjšinsko politiko kot nadaljevanje asimilacijskega pritiska na slovensko manjšino. Slovenci odklanjajo manjšinski zakon v celoti in tudi v njenih določilih, boj kot sosvetov pa utemeljujejo kot protest proti zakonu o narodnih manjšinah. Ta namreč ne izvaja določil sedmega člena avstrijske državne pogodbe, marveč njegovo revizijo. Koroški Slovenci tudi nikakor ne morejo sprejeti dejstva, da pri manjšinski zakonodaji sodelujejo tiste sile, ki so vedno v prvih vrstah nasprotovale uresničevanju slovenskih zahtev. Dejansko sedaj o usodi slovenske manjšine odločajo njej najbolj nenaklonjene sile. Čeprav je sedanja avstrijska manjšinska politika v bistvu le nadaljevanje asimilacijskega pritiska na manjšino, saj v zadnjih petih letih ni prišlo do nobenega bistvenega

premika pri reševanju manjšinske problematike, sta obe osrednji organizaciji Slovencev na Koroškem pripravljene nadaljevati razgovore z državnimi in deželnimi organi za uresničitev določil avstrijske državne pogodbe. V ta namen zato kot že rečeno cbe organizaciji predlagata oživitvev ukinjenega kontaktnega komiteja. Dokument koroških Slovencev zaključuje z izrazi upanja, da se bodo pristojni krogi pozitivno odzvali na ta predlog in se odločili za tak odnos do mednarodnih obveznosti, ki bo Slovincem omogočil, da bodo z večjim zaupanjem gledali na avstrijsko politiko do manjšin.

KAZENSKKE OBRAVNAVE V TURČIJI

Na kazenski obravnavi pred vojaškim sodiščem je javni tožilec zahteval smrtno obsodbo za 120 od skupnih 300 obtožencev, pripadnikov skrajne leve turške organizacije Dev-yol. Obravnava poteka pred vojaškim sodiščem v mestu Erzurum v Vzhodni Turčiji. Omenjena skrajno leva turška politična organizacija je obtožena, da je privedla državo skoraj do razsula pred državnim udarom z dne 12. septembra '80. Obtožnica pravi, da je ta organizacija odgovorna za celo vrsto terorističnih akcij. Obtožnica govori o 16 umorih, o atentatih in o spopadih s policijskimi agenti ter o procesih pred takoimenovanimi ljudskimi sodišči, katerih žrtve so bili ljudje, ki se niso strinjali s politikom te skrajne skupine. Podobne kazenske obravnave so tudi pred vojaškimi sodišči v Ankari.

Ni kulture brez finančnih sredstev

Dežela Furlanija-Julijska krajina je v teh dneh odobrila denarne podpore za razvoj kulturnih dejavnosti. Denarna sredstva deli deželna uprava po deželnem zakonu št. 68. Letos so porazdelili, kot pravi poročilo deželnega tiskovnega urada, denarna sredstva tistim organizacijam in ustanovam, ki opravljajo pomembno vlogo v deželnem kulturnem prostoru. Pri delitvi podpore so imeli zelo odprte žepe predvsem, ko je šlo za italijanska gledališča. Tako je npr. gledališče »Giuseppe Verdi« v Trstu prejelo 510 milijonov podpore. Ne dvomimo, da gledališče »Verdi«

ta znesek tudi resnično potrebuje, toda sprašujemo se, kako to, da je dežela pri dodeljevanju teh zneskov imela tako različna stališča, predvsem ko je šlo za slovenska društva in ustanove. Edina slovenska ustanova, ki je dobila sorazmerno največ denarja, je Slovensko stalno gledališče iz Trsta. To je prejelo 60 milijonov. Vsi pa dobro vemo, da je ta vsota smešno nizka, še posebno v primerjavi z vsotami, ki so jih dobile italijanske gledališke hiše.

Ne moremo pa si razložiti, kako da je dežela v veliki večini primerov sploh pozabila na druga slovenska društva in osrednje organizacije, kot so Slovenska prosveta ali ZSKD. Zakaj imajo tako različna merila? Že prav, da je v deželi število društev in organizacij, ki se bavijo s kulturo, zelo veliko, a prav tako drži, da je med njimi tudi zelo veliko slovenskih društev, ki so sicer navajena delati v težavnih pogojih, a so kljub temu vedno računala na sicer majhno, a gotovo deželno podporo, ki je omogočala njihovo delovanje.

Ne razumemo namreč, kako je mogel deželni odbor tako krivično razdeliti nakazane podpore. Država je v finančni krizi, kar se pozna tudi na deželni ravni, a deželna uprava bi pri dodeljevanju morala biti vsaj toliko poštena, da bi nakazala podpore bolj sorazmerno in se ne ravnala po tistem pravilu, da »komur ima, se bo dalo, tistemu, ki nima, pa se bo vzelo še to, kar ima«.

—o—

ODNOSI MED NEMČIJAMA

V dobroobveščenih krogih v Vzhodnem Berlinu se je razširila vest, da se bo zahodnonemški kancler Schmidt 14. decembra srečal z državnim poglavarjem Vzhodne Nemčije Honeckerjem, ki je hkrati voditelj vzhodnonemške komunistične partije. Srečanje bo trajalo dva dni.

V poljski prestolnici Varšavi se mudi delegacija Mednarodnega monetarnega sklada, ki proučuje prošnjo poljske vlade o priključitvi tej mednarodni organizaciji. Ustrezno prošnjo je poljska vlada nasloвила na Mednarodni denarni sklad v letošnjem novembru.

Zakaj se v Kanalski dolini ne sliši Radio Trst?

V torek, 1. t.m., je zasedal deželni svet Furlanije - Julijske krajine. Na dnevnem redu je bilo vprašanje sprememb notranjega pravilnika, poleg tega pa so ob začetku razpravljali o vprašanju, ki zadeva Kanalsko dolino in sploh slovenske radijske oddaje.

Za slovensko manjšino je bil posebej pomemben prvi del seje, ko je odbornik za kulturne dejavnosti in šolstvo Barnaba odgovoril na dve svetovalski vprašanji

SLOVENSKA SKUPNOST — TRST

vabi na spominsko svečanost ob 40-letnici usmrtitve petih obsojencev na drugem tržaškem procesu pred posebnim sodiščem, ki bo v petek, 11. decembra t.l., ob 20. uri na sedežu v ul. Machiavelli 22.

Spored obsega: govor, recitacije in nastop moškega zbora »Fantje izpod Grmade«.

je vložil vprašanje 24. novembra. Obema je skupno odgovoril odbornik Barnaba na torkovi seji. Odbornik je izjavil, da mu je vodstvo Radiotelevizije odgovorilo glede radijskega repetitorja na Sv. Višarjah, da so zasebniki leta 1979 postavili močan radijski oddajnik nedaleč od tam, v zgornji postaji žičnice. Ker je frekvenca le malo različna, jakost pa zelo močna, na celotnem področju moti oddaje radiotelevizije. Deželno vodstvo RAI je večkrat opozorilo za nevspečnosti ministrstvo za telekomunikacije, vendar ni nič doseglo; manjka namreč celovita zakonska disciplina o zasebnih radijskih oddajnikih, brez katere je težko učinkovito odpravljati take nevspečnosti.

Deželni svetovalci Štoka je obrazložil svojo interpelacijo in se ob tem zavzel za objektivno in pluralistično poročanje radia in televizije; še posebej se je zadržal pri problemih radia Trst A in zahteval, da se deželni odbor zavzame za čimprejšnjo ustanovitev televizijskih oddaj v slovenskem jeziku.

Socialist Pittoni je v svojem posegu poglobil vsebino lastnega vprašanja, poleg tega pa je seznanil deželni svet z odsotnostjo poročevalca radia Trst A na mednarodnem manjšinskem srečanju na Madžarskem.

o slabem sprejemanju radijskih oddaj postaje Radio Trst A v Kanalski dolini. Svetovalci Slovenske skupnosti dr. Drago Štoka je 29. oktobra vložil o tem interpelacijo, deželni svetovalci Arnaldo Pittoni pa

Spet soodločamo o lastni usodi

»Poročevalec« sekcije SSK za občino Devin-Nabrežina v zadnji številki objavlja naslednji uvodnik:

Po mnogih letih manjšinske uprave in po večmesečnih pogajanjih in pogovorih med predstavniki Slovenske skupnosti, KPI in PSI, so se končno uredile tudi razmere v devinsko-nabrežinski občini. Slovenska skupnost je po več kot 6 letih ponovno prisotna v občinskem odboru, kar pomeni da je spet postala soodgovorna za vodenje občinskih zadev.

V skladu s sklepi, ki so bili sprejeti tako na pokrajinski kot na krajevni ravni, je

Župnijska skupnost - Devin vabi na
KONCERT OB OBNOVITVI ORGEL

Koncert bo v devinski cerkvi v
nedeljo, 13. decembra, ob 19.30.

Slovenska skupnost zdaj prisotna v občinskem odboru s celotnim svojim izvoljenim predstavništvom, se pravi s svojimi tremi svetovalci. Toda neglede na to dejstvo, ki v političnem pogledu gotovo pomeni priznanje za slovensko politično stranko, mislimo, da je treba ob ureditvi razmer v devinsko-nabrežinski občini predvsem opozoriti na nekatera druga dejstva, ki so tako rešitev narekovala oziroma omogočila. Omeniti je po našem treba predvsem nesebično, vztrajno in odgovorno delo, ki so ga v prejšnji mandatni dobi občinskega sveta (1975-1980) opravili tako naše izvoljeno predstaništvo kot tudi vodilni organi sekcije Slovenske skupnosti. Rezultat tega dela se je najbolje pokazal na občinskih volitvah lani, ko se je Slovenska skupnost okrepila po številu glasov in izvoljenih predstavnikov. Opozoriti je treba dalje na program, s katerim se je Slovenska skupnost predstavila na volitvah, in predvsem na dejstvo, da je naša stranka z dejanji dokazala, kako zna in more ta program tudi postopno urediti. Ne nazadnje pa je treba omeniti, da je Slovenska skupnost, čeprav v opoziciji, vedno pokazala velik čut za odgovornost, saj je njena nesporna zasluga, če v ob-

čini Devin-Nabrežina ni prišlo do komisarske uprave ne v prejšnji ne v sedanji mandatni dobi.

Prav to pa je bilo tudi odločilno za Slovensko skupnost, ko je sprejemala sklep o svojem neposrednem sodelovanju v novem devinsko-nabrežinskem občinskem odboru. To tembolj, ker sta ostali stranki koalicije (KPI in PSI) sprejeli temeljne točke političnega in upravnega programa, ki jih je Slovenska skupnost postavila kot pogoj za sestavo nove koalicije.

Res je, da se v primerjavi s prejšnjim manjšinskim odborom njegov vrh tudi v novem ni spremenil, a prav tako drži, da Slovenski skupnosti niso nikdar bila mar prestižna mesta v upravi, temveč ji je in ji bo tudi v prihodnosti pri srcu predvsem vsebina političnega in upravnega programa, čeprav seveda ne podcenjuje vprašanja sposobnosti ljudi, ki morajo ta program urediti.

Slovenska skupnost se popolnoma zaveza velike odgovornosti, ki jo je nase prevzela z vstopom v novi občinski odbor. Nobenega dvoma pa ni, da bodo njeni predstavniki v občinski upravi dosledno, vestno in lojalno izpolnjevali prevzete obveznosti, pri čemer lahko računajo na aktivno podporo vse sekcije in prav gotovo tudi vse stranke v pokrajini in deželi. Njihov mladostni zagon — Slovenska skupnost v občini Devin-Nabrežina ima namreč najmlajše predstaništvo v upravi — in njihova že iz-

kazana politična in upravna sposobnost pa sta najboljše in najtrdnjše jamstvo, da bo precejšen del slovenskega prebivalstva v občini spet neposredno in prav gotovo tudi dostojno zastopan v občinski upravi in s tem lahko soodločal o lastni usodi. To je bil tudi glavni in odločilni razlog, zaradi katerega je Slovenska skupnost sklenila postati sestavni del nove občinske koalicije.

Zavodski svet Državnega poklicnega zavoda za industrijo in obrt s slovenskim učnim jezikom potrjuje nujnost ustanovitve SOCIO-PSIHO-PEDAGOŠKE IN REHABILITACIJSKE SLUŽBE ZA MLADINO SLOVENSKEGA JEZIKA, ker meni, da je zahteva po slovensko govorečih socialnih delavcih ena izmed splošnih manjšinskih pravic, saj temelji na učinkovitem medosebnem odnosu z mladino in otroki, ki je lahko takšen samo v materinščini.

Glede na temeljno važnost slovenske socialne službe, zavodski svet izraža željo, da bi pristojna ustanova v čim krajšem roku imenovala poklicno ekipo socialnih delavcev.

LEGALNA URA PRIHODNJE LETO

Tudi prihodnje leto bo legalna ura trajala šest mesecev, in sicer od 28. marca do 26. septembra. Legalno uro so uvedle nmo-ge evropske države, te dni pa je uradni list objavil odlok predsednika republike, ki določa 28. marec za začetek in 26. september za konec legalne ure.

Slovenske višje šole v Trstu zasedene

Dijaki slovenskih višjih srednjih šol v Trstu so na zborovanju, ki je bilo v torek, 1. t.m., sklenili, da za nedoločen čas zasedejo prostore Strokovnega zavoda, ki je v prostorih bivše umobolnice pri Sv. Ivanu. Za zasedbo so se odločili, potem ko so vsi dosedanji posegi pri odgovornih oblasteh, demonstracije, pogovori s pristojnimi organi tržaške občine in pokrajine pokazali, da težavno stanje ne bo v kratkem odpravljeno. Razlogi, zaradi katerih so se dijaki odločili še za ta poizkus, da bi opozorili

javnost nase in na potrebe slovenske šole ter da bi tako vsa stvar nekoliko hitreje stekla, so vsem znani.

Glavni razlog je prostorska stiska na Trgovskem zavodu, kjer ima dva razreda, oz. kabineta geometrijski odsek, ki so ga ustanovili lani. S prihodnjim letom bi se to stanje še poslabšalo, poleg tega pa tudi drugi slovenski zavodi morajo že dolgo reševati podobne težave, kot recimo, vprašanje telovadnice na realni in klasični gimnaziji ter trgovski akademiji, ali razredna stiska na strokovni šoli itd. Že dolgo je slovenska javnost obveščena, da so te težave stvarne, da so tudi slovenski šolski organi storili vse, da bi se to stanje izboljšalo. Na torkovem zborovanju komisar na pokrajini dr. Mazzurco ni dal jasnejšega odgovora. Zbrani dijaki so se zato odločili, da zasedejo strokovno šolo. Odločitev je vsekakor korenita in, kot povedo sami dijaki, sploh ni gotovo, da bo ta zasedba dosegla zaželeni uspeh. Med dijaki je bilo zato precej omahovanja, preden so se tako odločili. Posebno starejši se zavedajo, da je zasedba nekaj zelo resnega, kar močno prizadene tudi pouk na šolah. Zavedajo se, da imajo veliko odgovornost.

Pred vrati so volitve v šolske organe in tudi v tem primeru se bodo posledice zasedbe verjetno vsaj malo poznale. Naloga novoizvoljenih organov pa bo gotovo tudi ta, da bodo skušali sproti reševati podobne težave, ki so privedli do te tretje zasedbe slovenske višje šole.

Dolinska občina za zaščito okolja

Dolinska občinska uprava nam je poslala naslednje poročilo:

»Uprava občine Dolina postopno uvaža posege, ki so prišli do izraza na mednarodnem seminarju o Glinščici, za obrambo in valorizacijo svojega ozemlja.

Po našem posegu pri UNESCO, da bi ustanovili v naši občini park MAB, sprejemamo praktične ukrepe, ki nam jih že dalj časa svetujejo Boljunčani in obiskovalci Glinščice. Gre za omejitev prometa na območju doline Glinščice. Za sedaj to velja samo ob sobotah in praznikih. Kasneje bomo sklepali o potrebi omejitve prometa tudi med tednom.

Obnovili smo cestne znake, tako da omogočimo redno parkiranje avtomobilov in da se izognemo prometnim zastojem.

Poleg tega smo pred Boljuncem na mostu preuredili bivše odlagališče materiala v parkirišče. To je prvi ukrep celotnega niza predvidenih konkretnih posegov.

Spomladi bo končana cesta »za službo in nujno potrebo«, ki pelje v Botač.

Ponedeljkov večer 7.12. bo v Društvu slovenskih izobražencev v Trstu svečen 800-letnici sv. Frančiška Asiškega. Govoril bo pater RUMPLER.

S prispevkom deželnega odborništva za načrtovanje in proračun izdelujemo načrt za ureditev dostopnih cest, stez in parkirišč na območju Glinščice.

ODPRTJE KULTURNEGA DOMA V GORICI

V petek, 27. novembra, so v Gorici uradno odprli novi Kulturni dom. Svečane slovesnosti so se udeležili najvidnejši predstavniki oblasti tako z italijanske kot jugoslovanske strani, zastopniki kulturnega, političnega, gospodarskega, verskega in športnega življenja, številni gostje. Otvoritveni del svečanosti se je začel s pozdravnim govorom predsednika Teritorialnega odbora SKGZ za Goriško dr. Mirka Primožiča, ki je pojasnil razloge, ki so narekovali potrebo po izgradnji tega modernega kulturno-športnega središča. Slavnostni govornik na otvoritveni proslavi je bil predsednik Boris Race, ki je v daljšem govoru

podal prerez zgodovine goriških Slovencev v tem stoletju in opredelil vlogo, ki jo ima novi Kulturni dom v goriškem javnem življenju. Precejšen del govora je posvetil še odprtim vprašanjem naše narodne skupnosti in podčrtal zahteve po ureditvi pravne položaja Slovencev v Italiji; zaključil je željo, da bi novi Kulturni dom »v resnici napovedoval boljše čase« in izrazil pričanje, da »bo izpolnjeval namenjeno mu poslanstvo«. Sledili so govori goriškega župana dr. Scarana, predsednika pokrajine prof. Cumpete in deželnega odbornika dr. Tripanija. Zatem je spregovoril akademik in književnik Josip Vidmar, ki je med drugim dejal, da je ta dan velik praznik za vse Slovence in da Kulturni dom predstavlja most med dvema kulturama in narodoma, predstavlja veliko zmago človeškega razuma.

Po pozdravnih govorih je bila na sporedu gledališka poema »Krvava rihta«, ki jo je režiral Jože Babič, besedilo napisal Filibert Benedetič, uglasbil Aleksander Vodopivec, scensko zasnoval Demetrij Cej. Izvedli so jo igralci tržaškega in novogoriškega gledališča, ljubljanske Opere, pevci Sovodenjskega noneta in pevke zboru Oton Župančič iz Standreža, kot statisti so nastopili mladinci iz Gorice. »Krvavo rihto«

so ponovili v soboto popoldne in zvečer, ko je imel slavnostni govor dr. Mirko Primožič, in tudi v nedeljo zvečer na zaključni slovesnosti, na kateri je govoril predsednik upravnega odbora Kulturnega doma prof. Milko Renner. Na sobotni svečanosti je predsednik Boris Race podelil priznanja SKGZ

DAROV IN PRISPEVKI

Namesto na grob pokojnega Jožefa Černica, darujejo družina Černic, sorodniki in znanci za Novi list 30.000 lir.

posameznikom in organizacijam; priznanja so prejeli: Paskal Gujon, Mario Magajna, Sonja Mašera, Erika Pavlin, Lojze Abram, Viktor Bogatec, Ivan Bregant, Franc Čaudek, Marčelo Kralj, Stojan Kuret, Marija Mijot, Aldo Rupel, Kmečka zveza iz Trsta in Slovensko planinsko društvo v Gorici. V nedeljo je bila v dopoldanskih urah na sporedu telovadna akademija, na kateri so nastopile številne skupine iz zamejstva in Slovenije, ob zaključku še folklorna skupina »Travniki« iz Gorice in godba na pihala iz Doberdoba. Na tej slovesnosti je bil govornik prof. Aldo Rupel, prisotni so bili številni zastopniki športnih organizacij z obeh strani meje. V treh dneh svečanosti si je ogledalo novo kulturno-športno središče veliko število ljudi iz mesta in tudi drugih krajev.

PODELITEV PRIZNANJ TREM GORIŠKIM ŠOLNIKOM

V petek, 20. novembra, je bilo v Sodobnih srečanje šolnikov iz goriške pokrajine, ki ga je priredil Sindikat slovenske šole - tajništvo Gorica. Srečanja se je udeležilo približno sto učiteljev, profesorjev in neučno osebje; prisotni pa so bili tudi najvišji predstavniki raznih šolskih oblasti tako z italijanske kot jugoslovanske strani; srečanju je prisostvoval tudi generalni konzul SFRJ v Trstu Štefan Cigoj. Predsednik Sindikata slovenske šole prof. Albin Sirk je izrazil zadovoljstvo zaradi številnih oblik sodelovanja med šolskimi organi iz Gorice in Nove Gorice in podčrtal njihov pomen; nadalje je pozval vse šolnike, da se vpišejo v sindikat, ki je nadvse pomembna organizacija za razvoj slovenske šole. Ob zaključku svojega posega je izrekel priznanje trem šolnikom, ki so bili letos upokojeni, in sicer prof. Stanku Premrlu, učiteljicami Tatjani Bednarik in Dori Štakul. Goriški šolski skrbnik dr. Condorelli je tudi izrazil zadovoljstvo zaradi uspešnega sodelovanja med sindikatom in šolskim skrbništvom z željo, da bi se ti stiki še bolj okrepili. Generalni konzul SFRJ Štefan Cigoj je v pozdravnem govoru izrekel pohvalo slovenski šoli, ki ima posebne zasluge za razvoj slovenske narodne skupnosti v Italiji.

Spominska maša za F. B. Sedeja

V nedeljo, 29. novembra, je bila v goriški stolnici ob 19. uri sv. maša ob 50-letnici smrti goriškega nadškofa F. B. Sedeja. V stolni cerkvi se je zbralo veliko število vernikov goriške nadškofije; lahko bi rekli, da je šlo v veliki večini za slovenske vernike, ki so prišli od vsepovsod, tudi z druge strani meje; če je bilo italijanskih vernikov manj, je tudi razumljivo, ker se verjetno še smatra nadškof Sedej kot nadškof za Slovence in zato se tudi proslave v njegovo čast zdijo bolj kot slovenske proslave. Tako je, recimo, italijansko časopisje, razen škofijskega lista »Voce isontina«, popolnoma ignoriralo to obletnico in

tudi spominsko mašo v stolnici; tako so na primer pri maši civilne oblasti prav blestele v svoji odsotnosti. Lahko bi torej rekli, da je šlo za interno cerkveno proslavo, ki ni v javnosti dobila pravega odziva; z drugo besedo, bila je to nekaka proslava za »zaprtimi vrati«.

Verski obred je vodil goriški nadškof msgr. Cocolin, ki je v svojem govoru, v italijanščini in slovenščini, zelo dognano orisal lik tega velikega goriškega nadškofa; omenil je njegovo pastoralno delovanje in skrb za pravi verski dvig goriške Cerkve, njegova vsestranska prizadevanja v tistih hudih časih; orisal je tudi njegovo življenje, ki je bilo »evangeljsko dramatično« in zaključil z željo, da bi vsi sledili vzgledu nadškofa Sedeja, ki je bil v marsikaterem pogledu že predhodnik miselnosti, ki si šele v današnjem času utira pot v življenju Cerkve.

Kot rečeno, je sv. mašo vodil nadškof Cocolin, somaševala sta generalni vikar msgr. Tuni in vikar za Slovence msgr. Oskar Simčič; kaplan Marjan Markežič je prebral drugo berilo v slovenščini, medtem ko je msgr. Franc Močnik prav tako v slovenščini prebral prošnje. Poleg stolnega

dalje na 7. strani ■

Uspešen začetek goriške »Olympie«

Preteklo soboto je goriška Olympia-Terpin začela odbojgarsko prvenstvo »D« lige in osvojila prvi dve točki. Tako je torej uspešno nastopila na prvi tekmi tega prvenstva in premagala ekipo CUS iz Trsta. Za »Olympio-Terpin« so igrali Kuštrin, Dornik, Štefan in Marko Cotič, Markočič, Damjan in Simon Terpin ter Špacapan. Olympijci so povedli z 2:0, naslednja dva seta izgubili, v zadnjem setu pa premagali Tržačane in si s tem priborili prvo zmago. Lahko bi zmagali kar gladko s 3:0, a so v tretjem setu popustili, potem ko so že imeli tekmo v rokah, saj so vodili s 14:11. Moštvo se je letos že dobro pripravilo, vendar so še nekatere pomanjkljivosti, ki jih bo treba odpraviti; v ekipi igra letos tudi Mirko Špacapan, kar je gotovo velika pridobitev, ker ta igralec s svojo dolgoletno izkušnjo daje ostalim igralcem poguma in vzpodbude; če lahko povemo svoje mnenje,

bi rekli, da bo moštvo z njegovim doprinosom ogromno pridobilo, obenem pa bi pohvalili vse ostale igralce, ki so prav tako vestni in pomembni, da goriška Olympia lahko vrši svojo vlogo še naprej, kot to dela že dvajset let neprekinjeno. Želimo jim, da bi v letošnji sezoni dosegli največ uspehov.

Tudi v prvenstvu dečkov je »Olympia-Košič« dosegla zmago in z gladkim 3:0 premagala štandreško Juventino. Za Olympio so igrali Andrej Terpin, S. in I. Špacapan, B. in A. Košič, S. Terpin in M. Komjanc. Kot je razvidno in rezultatov, je to slovensko moštvo v raznih prvenstvih dobro štartalo; upajmo, da bomo lahko vedno poročali o njihovih uspehih, čeprav ni bistveno zmagati. Važno je, da moštva nastopajo, saj s tem dvigajo ugled našega športa na Goriškem; če zmagajo toliko bolje.

22 t.m. je sklenil zemeljsko bivanje

JOŽEF ČERNIC

Zalujoča družina in sorodniki se toplo zahvaljujejo vsem, ki so na katerikoli način počastili njegov spomin.

Vrh, na dan pogreba 23.11.1981.

Premiera Cijakove »Slane vode« na Proseku

V nedeljo, 29. t.m., so člani proseško-kontovskega amaterskega odra »Jaka Štoka« prvič nastopili z novo veseloigro kontovskega avtorja Lojzeta Cijaka. Pred nabito polno dvorano, česar na Proseku že precej časa ne pomnijo, so igralci predstavili »... sliku naših krajev, sliku naših ledi...«, kot je dobesedno zapel v uvodni pesmi kantavtor Sergij Štoka ob spremljavi violinista Borisa Devetaka.

DRAMSKA SKUPINA IZ ŠTANDREŽA NA KOROŠKEM

Znano je, da dramska skupina prosvetnega društva »Štandrež« v svoji večletni dejavnosti ni nastopala samo pred domačim občinstvom, ampak tudi izven meja Goriške, na primer v Sloveniji, na Tržaškem, na Koroškem. Kot smo že poročali, so pred kratkim nastopili v Kanalu; preteklo nedeljo pa so bili gostje v Selah na Koroškem. Štandreška skupina je bila že večkrat na Koroškem; njihov zadnji nastop sodi v okvir sodelovanja med goriško ZSKP in Slovensko krščansko kulturno zvezo na Koroškem. Tu bi poudarili pomen podobnih stikov, ki jih obe zvezi gojita že vrsto let in vsaka taka pobuda služi k poglobljanju vezi med Slovenci v zamejstvu, saj vsi dobro vemo, kako važna je povezava med nami. Vsi bi morali težiti za tem, da bi bilo podobnih stikov in gostovanj čimveč, zato da se medsebojno spoznamo in pomagamo. Pred dvema tednoma je bil na Cecilijanki v Gorici mešani zbor iz Sel, preteklo nedeljo pa so Štandrežci nastopili pri njih in pred nabito polno dvorano uprizorili komedijo »Deset zamorčkov«. Dramsko skupino je pozdravil predsednik prosvetnega društva iz Sel Olip, Štandrežci pa so koroškemu zboru poklonili sliko z nastopa v Gorici. V pozdravnih govorih je bila poudarjena potreba po čim širši povezavi med goriškimi in koroškimi skupinami ter izražena želja, da bi podobnih gostovanj bilo še več v prihodnosti.

Priznati moramo, da je občinstvo sprejelo igro z velikim navdušenjem; morda zaradi vsebine, ki je že sama na sebi zelo blizu vaščanom, morda pa tudi zaradi strega, skoraj že pozabljenega kontovskega narečja, ki so ga igralci govorili. Vsekakor pa se je občinstvo zabavalo ob predstavitvi nekaterih značilnih vaških likov, kot so npr.: slepar Fertač (Drago Gherlani), ki prodaja morsko vodo, in zdravnik madžarskega porekla Kocsis (Darko Rupel), ki zdravi konje in pse princa Maksimilijana ter končno ozdravi tudi bolno mater (Katja Starc). Precej pozitivne je na odru nastalo, ko sta nastopila orožnik in župan (Egon in Igor Štoka), ki sta z nemško govoricco na smrt prestrašila mater in hčere ter jim grozila z aretacijo zaradi kraje slane vode. Vaška padarka (Sonja Rupel) je s svojimi »uroki« podala občinstvu del nekdanje vaške stvarnosti. Vodilno vlogo pa so v veseloigri imele štiri hčerke (Alenka Rupel, Lavra Perini, Anastazija Cibic in Zorka Danieli), ki so se dobro izkazale, posebno še, če upoštevamo dejstvo, da so prvič nastopile na odru.

Poleg vseh zgoraj navedenih so z manjšimi vlogami nastopili še Andrej Rupel, David Perini, Aleksander Gruden, Giorgio Peluso, Bruno Sosič in Tatjana Malalan.

Šepetalki sta bili Zvonka Rupel in Romana Maiano. Kar se tiče drugih dejavnikov, ki so potrebni za uprizoritev vsake igre, pa je treba reči, da so se člani dramske skupine res zelo potrudili. Sceno je izdelal Darko Rupel, medtem ko so si obleke in ostalo priskrbeli igralci sami.

S »Slano vodo« se torej začenja nova sezona amaterskega odra »Jaka Štoka«, ki običajno vsako leto predstavi kako novo delo. Upajmo torej, da se bomo letos zabavali s »Slano vodo« po dvoranah na vsem Tržaškem in po možnosti tudi drugod.

E. Š.

PAPEŽ IN SAHEL

Ko je Papež Janez Pavel II. opravil dušnopastirski obisk v Zah. Nemčiji, so nemški katoličani priredili nabirko za pomoč Sahelu, to je tistemu predelu zahodne Afrike, ki ga najbolj pesti suša. Po nekaterih podatkih so zbrali kakih 16 milijard lir. Sedaj je prišla iz Vatikana novica, da je papež odobril prvi načrt za pomoč omenjenemu področju, ki so ga skupno pripravili predstavniki zahodnoafriških škofov, zahodnonemške škofovske konference in dobrodelnih organizacij. 6 milijard lir bodo namenili najnujnejšim posegom za izboljšanje namakalnih naprav. Dolgoročno pa bodo največjo pozornost posvetili izobrazbi domačega prebivalstva, da bi čimprej dobilo lastne strokovnjake

Gostovanje SSG na Koroškem

V Kulturnem domu v Trstu so se začele obnavitvene vaje Mrakove himnične trilogije »Proces«, s katero bo Slovensko stalno gledališče v soboto, 5. t.m., nastopilo v Šentlenartu, prvi izmed petih postaj svoje koroške turneje.

Krščanska kulturna zveza v Celovcu namreč že osemnajst let vsakega 8. decembra priredi svojo osrednjo gledališko predstavo in na tej priložnosti je že večkrat sodelovalo tudi naše gledališče, zadnjič leta 1977 z »Veroniko Deniško«. Ker so se prireditelji to pot odločili za »Proces« in ker se ta uprizarja po cerkvah, je SSG predlagalo, da nastopi tudi v nekaterih

od tistih krajev, ki si zaradi pomanjkanja primernih dvoran ne morejo privoščiti gledaliških gostovanj.

Tako bodo tržaški gledališčniki nastopili v nedeljo tudi v Šentilju in Kapli ob Dravi, v ponedeljek pa v Šentprimozu. Osrednja prireditve bo v čudoviti baročni cerkvi v Grebinkskem klostru v torek popoldne.

Potem ko je Slovensko stalno gledališče s to igro našlo pot tako v Slovensko Benečijo kot v Kanalsko dolino in z njo povsod doživelo izjemen uspeh, jo bo torej v prihodnjih dneh prikazalo tudi koroškimi rojakom.

Ob dveh pomembnih obletnicah - Gregorčiča in Sedeja

V teh novembrskih dneh se spominjamo dveh pomembnih obletnic: 75-letnice smrti goriškega slavca, pesnika Simona Gregorčiča in 50-letnice smrti zadnjega slovenskega nadškofa v Gorici Frančiška Borgije Sedeja. Dva moža, dve različni usodi, ki pa sta se velikokrat tudi zblíževali. Bila sta si prijatelja, nekateri pravijo, da sta si bila celo daljna sorodnika.

O njunih prijateljskih odnosih priča tudi več pisem. Tako lahko v »Zbranem delu« Simona Gregorčiča IV. knjiga — Pisma 1885-1906, ki jo je izdala DZS 1951, lahko preberemo nekaj teh pisem. Označena so s številkami 435, 435a, 515, 564, 681, 830. Zanimivo je na primer pismo z dne 24. novembra 1898, ki ga je dr. Fr. Sedeju, kot je naslovljeno, poslal S. Gregorčič, ki se takole zahvali Sedeju, verjetno za uslugo pri urejanju potrebnih papirjev za upokožitev: »Pač najprej v zahvalo, da ste tako električno hitro!«, čeprav Vas

je rodil oče Sedej, o katerem bi se moglo domnevati, da je imel priimek od — sedeti. Menda ni od tod! Gotovo ne! Zahvaljujem se Vam torej za tako prijazno, hitro, takó naglo Vašo naklonjeno zagotovljeno podporo, katera je Gradišči-kovcem nujno potrebna!...« Gregorčič pa je Sedeju tudi večkrat pisal kar v vezani besedi, tako npr. 8. junija 1901. To dopisovanje, obiski, obdaritve in izkazovanje medsebojne pomoči so bili zelo pogosti. Znano je npr., da je Sedej ponujal Gregorčiču tudi stanovanje v škofijski palači, ko je pesnik odšel iz Gradišča v Gorico. Ker pa je Gregorčič že dobil drugo namestitev, je to ponudbo hvaležno odklonil. Še deset dni pred svojo smrtjo, 14. novembra 1906, je Gregorčič poslal takrat že goriškemu nadškofu Sedeju pisemce, ki ga je spremljala prepesnitev »Jeremijevih solz«, katere je pesnik pošiljal na vpogled nadškofu. V kratkem besedilu je že jasno prisotna

misel na bližnjo smrt. Pravi: »Ekleziastika menda ne preloži: pretežak se mi zdi; pa tudi, ko bi se ga lotil — bi me gotovo prehitela smrt.« Deset dni kasneje je msgr. Sedej že stal ob pokojnikovi krsti, dolgo molil in se težko zadrževal, da ne bi jokal, kot so takrat pisali časopisi. Naslednjega dne pa se je udeležil tudi veličastnega pogreba.

Gregorčič je bil v tako prijateljskih odnosih z nadškofom Sedejem, da si je občasno lahko privoščil tudi kako šalo. Znano pa je, da je Gregorčič napisal Sedeju vsaj dve priložnostni pesmi, prvo, ko je bil 25. marca 1906 ustoličen in posvečen v goriški stolnici, drugo pa, ko so se šli duhovniki poklonit novemu nadpastirju. Prvo pesem je objavila »Gorica« 24. marca 1906. V časopisu je sicer izšla s tremi kriticami manj kot v končni obliki. Ta priložnostna pesem pa je gotovo zanimiva za vsakogar, ki se zanima za Sedeja in njegovo osebnost. Gregorčič ga je namreč dobro poznal. Vedel je, kaj piše, ko je zapisal: »In mož Ti boš, / na svojem mestu pravi mož! / Zato pa pozdravljen iz duše vesele, / z višav in nižav naš iskren Ti pozdrav! / Pogum, nadpastir Ti prevdane dežele, / ne plaši se truda, ne boj se težav! / Pač breme nelahko je to dostojanstvo, / da Bog pa v olajšbo dovolj Ti

Iz Goriške

OTVORITEV NOVE ŠOLE V ŠTEVERJANU

V soboto, 5. decembra, bo za celotno števerjansko skupnost velik praznik, saj bo popoldne ob 16. uri slovesna otvoritev novega poslopja osnovne šole v Dragah. Na slovesnosti bodo prisotni zastopniki političnih in šolskih oblasti, osnovnošolski otroci in prosvetna društva bodo posredovali bogat kulturni program.

SPOMINSKA MAŠA ZA F. B. SEDEJA

● nadaljevanje s 5. strani

zboru »L. Fogar«, ki je izvajal peto mašo v latinščini, je tri pesmi zapel moški zbor »M. Filej« pod vodstvom Zdravka Klanjščka. Goriški nadškof Cocolin se je v popoldanskih urah istega dne udeležil tudi spominske svečanosti v Logu pri Vipavi; skupno je maševal s koprskim škofom Jenkom in se v krajšem govoru spomnil nadškofa Sedeja.

—o—

SE BO KD ZARES PRENOVILA?

V Rimu se je zaključilo vsedrjavno zborovanje Krščanske demokracije, katerega glavni namen je bil določiti sredstva in načine, kako prenoviti stranko. Na zborovanju je predvsem prišla do izraza volja po nadaljevanju dialoga med najbolj živimi krščanskimi kulturnimi silami, pri čemer pa nihče ni podvomil v veljavnost glavnih strankinih političnih smernic in sedanjega vsedrjavnega političnega ravnovesja. Na zborovanju je prevladal predlog, naj se strankin glavni tajnik neposredno izvoli na kongresu in naj se tudi odobrijo nekatere spremembe strankinega statuta, ki naj omogočijo večje sodelovanje nečlanov pri temeljnih odločitvah. O poteku in zaključkih vsedrjavnega zborovanja Krščanske demokracije v Rimu bo še ta mesec razpravljali in sklepali vsedrjavni strankin svet.

darov: / da verno izpolniš visoko poslanstvo, / On moč dodeli Ti in ves blagoslov!«

Kot moža na pravem mestu ga je označil pesnik in če bi goriški slavček živel, recimo še dve desetletji, bi lahko ugotovil, da je bila njegova prerokba ne samo v Soči, ampak tudi v tej priložnosti pesmi pravilna. Da je bil msgr. Sedej tudi v času, ko: »težko je človek biti, mož še teže / v nemoški, nečloveški dobi tej«; vendar nadškof, ki je kljub neprestanim pritiskom s strani italijanskih nacionalistov vztrajal na svojem položaju in se je uklonil samo, ko mu je težko bolnemu apostolski vizitator Luca Pasetto rekel, da je to želja papeža Pija XI. Takrat se je nadšof Sedej vdal, a pod pogojem, da bo njegov naslednik obvladal slovenščino in da bo enako pravičen do vseh narodnosti v škofiji. Vizitator je ta pogoj sprejel, a Sv. stolica je zadnjega slovenskega goriškega nadškofa vseeno izgrala in na njegovo mesto poslala Giovannija Sirottija. Zagrenjen se je nadškof umaknil in po mnenju dr. Morpurga, ki ga je zdravil, umrl, ker so ga »duševno strli«, 28. novembra 1931.

Znano je, da je bil italijanskim nacionalistom pravi trn v peti, kar dokazujejo tudi številni dokumenti. V teh dneh je bilo tudi veliko napisanega o njegovem delu za prenovo glasbe,

Nova številka revije »Economic Impact«

V Trst je prispela nova, 36. številka ameriške revije »Economic Impact«, ki izhaja četrtletno v Washingtonu in hoče biti zrcalo, hkrati pa kritična analiza ameriškega in v tej zvezi tudi svetovnega gospodarstva. Revija prinaša na prvem mestu kritično poročilo o zadnjem posvetovanju glavnih industrijskih držav v Otawu in pravi, da je bilo uspešno v nakazovanju rešitev za usklajenje gospodarstev razvitih držav in glede pomoči nerazvitemu delu sveta. Na tem posvetovanju je bilo, kot znano, tudi sklenjeno, da bodo o problemih odnosov med razvitim severom in nerazvitim jugom sveta razpravljali proti koncu tega leta v Cancunu v Mehiki, kar se je že zgodilo.

Eno izmed poročil v reviji je še posebno zanimivo za živinorejce in za države, v katerih je živinoreja važna gospodarska panoga. Poročilo namreč pravi, da se je biokemikom ameriškega ministrstva za poljedelstvo posrečilo odkriti novo cepivo proti živinski slinavki in parkljevki. Novo cepivo je bolj učinkovito in mnogo bolj zanesljivo. Tega cepiva ne delajo iz mrtvih virusov kuge, ampak iz enega samega proteina, imenovanega VP3, ki ga vzamejo s površine virusa in z njim spodbudijo biološki sistem v cepljeni živali, ki se bori proti kugi. Zdaj ni več nevarnosti, da bi cepivo, v katero bi po pomoti zašlo nekaj še ne povsem mrtvih virusov, povzročilo kugo, namesto da bi jo preprečilo. Drug članek poroča o rezultatih študij o uspehih delovanja v tistih ameriških podjetjih, kjer so delavci in nameščenci deležni dobička, in o delovanju podjetij, kjer nimajo takega razdeljevanja dobička. Eden izmed članikov pa prikazuje dosedanje uspehe pri preizkusih za avto, ki naj bi ga poganjal v prah zdrobljen premog. Tak avto bo postal aktualen posebno v času, ko bodo izčrpana petrolejska ležišča.

Nekaj daljših člankov in študij obravnava ameriške gospodarske probleme v okviru narodnega gospodarstva in proračunske politike. Revija naglašča, da se šele zdaj začena uresničevati Reaganova gospodarska politika varčevanja in smotrnejše uporabe sredstev. V tej zvezi

nam revija tudi predstavlja, kot že v prejšnjih številkah, razne predsednikove gospodarske svetovalce. To so po večini znani ekonomisti, ki jih pozna svet že od prej kot teoretike v boju proti inflaciji in proti takoimenovanim ekscosom ali zapravljanju v socialni politiki države, kar se tiče pretiranega zaposlovanja, socialnih podpor brezposelnim in tako naprej. Zanimivi so tudi komentarji, ki so jih prispevali o takem gospodarstvu razni gospodarstveniki, kot npr. Paul Samuelson, Stewart W. Ramsey in drugi. O petrolejskih raziskavah na Alaski piše John Boslough, o problemu tako imenovane nega konserviranja energije pa razpravlja Ronald Grover. Robert J. Gordon piše o pobijanju inflacije v Združenih državah in objavlja tudi statistične podatke o gibanju cen, primerjajoč cene iz raznih let. Zanimiva je tudi razprava Theodora W. Schultza o gospodarstvu revnih držav in ga ponazoruje zlasti na primeru Indije. Pri tem analizira napake, ki jih delajo tamkajšnji načrtovalci gospodarske politike. Avtor pa tudi razkriva, kakšne važnosti je tako imenovana kvaliteta, tj. lastno prizadevanje revnega prebivalstva za izboljšanje in pa znanje. Posebno to zadnje je velike važnosti. Naj omenimo še intervju s podpredsednico avtomobilske družbe General Motors Marino Whitman o prihodnosti avtomobilske industrije.

—o—

POLITIČNA KRIZA V BELGIJI

Voditelj flamske liberalne stranke De Clercq je odklonil mandat za sestavo nove belgijske vlade, ki mu ga je poveril kralj Baldwin. Tri tedne po objavi izidov predčasnih političnih volitev je kriza belgijske vlade še v polnem razmahu. Re Clercq je nameraval sestaviti koalicijsko vlado med liberalci in krščanskimi socialci, slednji pa so zavrnilo to zamisel in predlagali, naj poverjeni ministrski predsednik skuša doseči sporazum tudi z drugimi strankami, zlasti s socialisti.

pouka v materinščini, številnih spomenic, ki so jih duhovniki pošiljali v Rim, pisali so o njegovem odnosu do majniške deklaracije, velikih gradbenih pobud, kot npr. gradnja malega semenišča v Gorici, o verskih in katehetskih naročilih itd. Vse to delo, ki je imelo velik vpliv na rast slovenske narodne zavesti, ni šlo neopazno mimo italijanskih fašističnih oblasti in tiska, ki so ga od vsega začetka stalno napadali in mu grozili. Tako se je njegov odstop zdel nezbežen že leta 1918, 1921, 1923, 1926, 1929. Prvi napadi so bili posledica dejstva, da nadškof ni hotel peti »Te Deuma« v zahvalo za italijansko zmago. Še posebno ga je bolel napad z dne 29. marca 1921 v Ogleju, ko so slavili priključitev Primorske Italiji. Na tej slavnosti, na kateri je bil prisoten tudi Sedej, se je zgodilo, da je po slavnostnih obredih neki mladenič vstal in zaklical: »Nekdo bi danes ne smel biti tukaj: slovenski nadškof iz Gorice!« Seveda je takoj nastal škandal in nekateri so mu začeli celo fizično groziti, tako da je nadškofa moral braniti videmski škof Rossi. Sedej je iz protesta takoj zapustil slavje in takrat, pravijo, da je resno mislil na to, da bi odstopil. Toda kmalu se je premislil, še posebno ko je videl, da mu stoji slovensko ljudstvo ob strani. Slovenski dekani

so mu izročili izjavo, v kateri med drugim pravi: »Zato Vas prav iskreno prosimo, prevzvišeni, da se ne daste oplahiti po katerihkoli ne ljubih dogodkih, ampak da vztrajate na svojem odličnem, čeravno težavnem mestu, na stolici sv. Mohorja, kar bo le v večjo čast božjo, v korist sv. Cerkve in v blagor našega vernega ljudstva.« In Sedej je ostal, toda napadi nanj so se nadaljevali. Leta 1926 si mu je minister Rocca celo upal napisati pismo, v katerem mu najprej očita trajni odpor proti ukrepom in dobesedno pravi: ... »Zato Vas pozivam, da razmislite nenormalen položaj, v katerem se nahajate, in da se nemudoma odpoveste škofovski službi.« Lahko si predstavljamo, koliko volje in dela je bilo potrebno, da je nadškof Sedej zglede in s pravo krščansko ljubeznijo vodil škofijo, hkrati pa vedno pazil, da ne bi bil krivičen do Italijanov ali Furlanov.

Zdi se, kot da bi Gregorčič, ko mu je napisal prej omenjeno pesem, vedel, kaj se bo zgodilo, ko je zapel: »Mož vrli neomahno spelje k cilju, / v izberi poti si sodnik je strog; / ne vda vabljenju se, ne vda nasilju, / ne moti hvala ga in ne porog.«

Razstava fotografij o starem Trstu in Škedenjcih

V občinski umetnostni dvorani v palači Costanzi je odprta razstava najlepših in najbolj značilnih fotografij, ki so jih posnele tri generacije tržaške fotografske družine Wulz v času od leta 1868 do leta 1981. V teh fotografijah se zrcali zgodovina tržaškega mesta v tem obdobju, od glavnega pristana velikega cesarstva, kar je bil Trst tedaj, sredi preteklega stoletja, do danes, ko je odrinjen po krivdi mnogih političnih in drugih okoliščin bolj v ozadje evropskega političnega in gospodarskega dogajanja. Precej razstavljenih fotografij je reproduciranih v razstavnem katalogu z naslovom »I Wulz«, t.j. Wulzi. Katalog šteje nad 80 strani in je lepo tiskano delo, poleg fotografij treh generacij Wulz pa nas seznanja tudi z njihovo družinsko zgodovino.

Prvi tržaški Wulz Giuseppe — Jožef — se je rodil leta 1843 na Trbižu, a družina se je preselila v Trst, ko mu je bilo osem let. Verjetno pod vplivom privlačnosti, ki jo je tedaj izžarevalo tržaško mesto kot velik pristan in razvijajoče se industrijsko središče. Katalog nam ne pove, kakšne narodnosti so bili Wulzi, ki so se priselili v Trst s Trbiža, a ime Wulz je nedvomno slovenskega izvora. Najbrž se je glasilo prvotno Bulc, pa ga je kak nemško govoreči župnik ali birokrat vpisal v registre v ponemčeni obliki Wulz. Lahko pa, da je tudi oblika Vulc ali Vulč koroško-slovenska. Dejstvo pa je, da se je tudi Jožef Wulz poročil s Slovenko, ki se je pisala Ana Saje in je bila doma iz Ljubljane. Leta 1860, ko mu je bilo 17 let, se je šel Jožef Wulz učiti za fotografa k tedanjemu tržaškemu fotografu Englu in je postal eden njegovih najboljših učencev in pomočnikov. Ko se je Engel osem let pozneje preselil v Gradec, je Wulz prevzel njegov fotografski atelje in ga čez malo časa prenesel na Korzo. Jožef je imel s svojo ženo Ljubljankom štiri sinove, od katerih je Carlo prevzel po njem fotografsko delavnico. Tudi Carlova žena je bila, kot vse kaže, Slovenka iz Trsta ali bližnje okolice. Pisala se je Angela Sila — Sila je znan slovenski tržaški priimek — in je bila po poklicu šivilja.

GLADOVNA STAVKA SAHAROVA

■ nadaljevanje s 1. strani

karji, pisatelji, sociologi, zgodovinarji in sploh tisti intelektualni poklici, o katerih oblasti sumijo, da so sposobni kritizirati razmere, v katerih se znajdejo. To so dejstva, ki vzbujajo bojazen za prihodnost. Sovražen in prezirljiv odnos do izobražencev in ustvarjalcev je že znak drsenja v barbarstvo, s katerim se javno mnenje marsikje naravnost ponaša in katero oblasti še pospešujejo, namesto da bi se borile proti temu pojavu. Kot rečeno, se zato Saharovu in njegovi ženi ne obeta zmaga v njuni gladovni stavki. Marsikdo bi si celo oddahnil, če bi se njuna gladovna stavka končala s smrtjo, in to ne samo v Rusiji, ampak tudi zunaj sovjetskih mej. Dva kritična intelektualca manj! bodo rekli. Dva manj med tistimi, ki trkajo na vest človeštva.

Če je že njegov oče razvil fotografiranje do prave umetnosti, je Carlo s tem še bolj dosledno nadaljeval in dosegal na področju umetniške fotografije res odlične uspehe, za kar je bil mnogokrat odlikovan na mednarodnih fotografskih razstavah, včasih tudi s prvo nagrado. Bil je odlično zapisan v umetniških krogih v Trstu in pri njem so se dali fotografirati v značilnih držah mnogi tržaški umetniki, od slikarjev in kiparjev do glasbenikov in gledaliških igralcev. Ohranil pa nam je tudi, enako kot njegov oče, izredno zanimive dokumentarne fotografije o nekdanjem Trstu pred prvo svetovno vojno. Imel je dve hčerki, Wando in Marion, ki še dandanes nadaljujejo tradicijo fotografske družine Wulz na Korzu v Trstu in sta prav tako odlični fotografinki, kot sta bila njun oče in ded. Napisali sta tudi nekaj zahvalnih besed v ta katalog za tiste, ki so pomagali prirediti to

Ma ti diplomati s temi njih konferencami prou nimajo sreče. Ana za drugo jem falira, ku de be blo zakleto. Uni bot sma govorila od tiste konference u Madridi, ke ne gre ne naprej, ne nazaj jn je ku bounik, ke ne more umret. Uni teden so pršli vkep ta glavni ministri od evropske skupnosti jn nekej sijali u Londoni. So govorili od dnarja, od trgovine, od mleka, od zelenjave, od politike, ma so nazadnje pogruntali, de se ne zastopejo. Vse kar so nardili je, de so se skupej fotografirali jn pole šli vsak na svoj dom.

Jakec, ne stoj mislet, de je tu taku narobe. Diplomati so zatu na sveti, de rešavajo probleme. Jn njem pride prou, de je dosti problemov za reševati. Zatu ke če be bli vsi problemi rešeni, uani ne bi jemeli kej delat. Je glih taku koker z dohtarji: kej be delali, če be bli vsi le-dje zdravi? Taku jemajo tudi diplomati interes, de je zmiram dosti problemov. Ma so pej lušni tisti Arabci, ke so jemeli tisti njih vrh u Fezi u Maroki. Kumej so se zbrali, so preci vidli, de jeh dosti manka jn de se ne spleča nanka začet jn so nečko šli domov. Ma prej so se vselih nekej spričkali. Tisti prestaunik od Sirije je reku, de se

razstavo. Uvod v katalog je napisal Alfieri Seri, daljši esej o fotografski obrti in umetnosti v Trstu v 19. stoletju in o rodu Wulz pa je prispeval Lucio Sega.

Naj še omenimo, da je tako v katalogu kot na razstavi videti lepe fotografije nekdanjih Škedenjčanov in Škedenjk v ljudskih nošah, ki so bile tedaj (v preteklem stoletju) še vsakdanja noša. Katalog vsebuje tudi fotografijo pekovske družine iz preteklega stoletja v Trstu, v njihovi značilni »delovni« noši. Kot znano, so bili tedaj kot še do povojnega časa po zadnji vojni skoro vsi peki v Trstu Slovenci. Še danes so lastniki mnogih pekarn Slovenci ali že v celoti ali napol poitalijančeni potomci Slovencev.

PROPADLA STAVKA NA ESTONSKEM

Iz estonskega glavnega mesta Talin prihaja vest, da ni uspela polurna demonstrativna stavka, ki so jo proglasili v disidentskih krogih. Po njihovem namenu naj bi namreč prebivalstvo od 10-ih do pol 11-ih prekinilo delo, molčalo in opustilo vožnjo na sredstvih javnega prevoza.

je Saudska Arabija prodala Amerikan-cam za dva aroplana. Tle je skoču gor maroški kralj jn mu je zabrusu, de uani ni na liveli za govort na tej konfaren-ci jn de si ne želi sedet pri isti mizi z anem, ke je na taku nizkem liveli. Tistga Si-rijanca je pole podpru še prestaunik Li-bije jn je reku, de tu je amerikansko maslo. Ma maroški Hasan drugi je reku, de tu ni dostojno govorjenje. Libijec se je branu jn je reku, de tle so vsi svobodni za govort. Ma Hasen drugi je re-ku: »Ste svobodni tudi za jet, sej pozna-ste pot do aeroporta!« Tu je ku de be reku bejžte domov!

Vidi na, kaku ojster je tisti Hasan. Buh-vej kej si vsega ne zrečejo na teh kon-farencah! Ma ne povejo. Kadar nardijo kašen komunike, je zmiram vse fino jn lepu.

Ja, ma je treba znat brat tudi tiste ko-munikacije. Kadar gre vse gladko jn se tudi kej zmenejo rečejo, de so analizi-rali mednarodni položaj jn koštetirali, de jemajo enake poglede jn de bojo za naprej še bol poglobili medsebojne kul-turne, gospodarske jn druge kooperaci-je. Kadar pej ne rata neč jn se samo kregajo, rečejo, de je biu pogovor is-kren jn odkritosrčen jn de so si aden družmi pojasneli stališča svojih vlad.

Vselih ne zastopem, kej jemajo tolko za hodet aden od družga. Danes, ke je-mamo telefon jn radio jn vse sorte, be se lahko kej zmenli tudi na daleč. Zas-topem, de u deseteh se ne morejo ment po telefoni; ma kadar se srečasta samo dva, prou ni potreba... Denmo reč, za se zment za tisti sibirski gaš, prou ni blo treba, de hode Brežnev u Bonn!

Ma moreš pomiselt, de so nardili kon-trat jn kontrat ne moreš podpisat po telefoni. In če be se menli po telefoni, be lahko kašen uradnik na pošti kej poslušau. Uani pej jemajo zmiram tudi kašne skrite reči, ke ne smej nobeden znat. Zdej se bojo Amerikanci jn Rusi dobili tam u Ženevi jn se spet menli od razorožitve jn od ramp. Jn jest rečem, de spet ne bo neč, ma nas ne bojo poslušali.